

Licens med rätt att snoka

Svenskan **Tullan** avslöjar dolda svagheter

Text och foto: **Jacob Härnqvist**

Stulen nazikonst, bakgrunds-kontroller och internationella bedrägerier. Tullan Holmqvist är privatdetektiv i New York.

– Det är lite som att lägga pussel, säger hon.

Vi har alla sett tv-serierna och läst böckerna. Den luttrade privatdetektiven som letar sig fram i gränderna med en cigarett mellan fingrarna, en Colt 45 i andra handen och en präktig flaska Wild Turkey i fickan. Och förstås en bekymrad uppsyn.

Tullan Holmqvist passar inte in på någon av de där kliché-bilderna. För det första träffar jag henne inte i en gränd. Snarare på det klart trevligare taket till Metropolitan Art Museum på Manhattan.

För det andra är hon beväpnad med varken spritflaskor, tobak eller skjutvapen. Och hon ser inte det minsta luttrad och bister ut. Mer lugn och harmonisk. Hon har närmare till skratt än hårdkokta repliker. Det enda som avslöjar henne är trench-coaten. Vilket hon skrattar åt när jag påpekar det.

– Det ska regna senare i dag. Annars har jag aldrig trench-coat, säger hon.

Mer som skydd mot regnet än mot fiender i dimman alltså. Vilket leder till min första fråga.

Vad gör man egentligen som privatdetektiv i New York?

Tullan förklarar att en privatdetektiv huvudsakligen samlar in och presenterar information. I hennes eget fall är kunderna oftast

företag. Hon spanar inte på otrogna äkta makar. Letar inte försvunna kusiner. Löser inte ouppklarade mord.

– Jag hade kunnat jobba så om jag velat, men jag känner inte för det. Jag tycker helt enkelt det är roligare med större och mer komplexa uppdrag.

Som att göra bakgrunds-kontroller inför rekryteringar.

– Då är det rätt vanligt att man ber en privatutredare dubbelkolla någons cv. Då tar jag reda på en mängd fakta om den sökande och skriver en sammanställning. Sedan är det upp till företaget att se hur väl personens cv matchar med verkligheten. Det gör man för att eventuella oklarheter ska komma fram så tidigt som möjligt. Absolut innan journalisterna hittar dem. Det är ju mardrömsscenariot. Jag gör likadana bakgrunds-kontroller inför uppköp av företag.

Den här typen av undersökningar har blivit vanligare under de senaste åren, menar Tullan.

– Ekonomin är svårare och företagen mer försiktiga inför uppköp och anställningar. Innan

gjorde man bakgrunds-kontroller bara på de högsta cheferna, nu gör man det även längre ner i hierarkin. Den arbets-sökande godkänner redan vid ansökan att det är ok att bli under-sökt. Det anses

som mycket allvarligt att ljuga i sitt cv.

Det kan också handla om att undersöka personer som redan jobbar inom organisationen.

– Ibland har jag undersökt familjeanknytningar. Om någon har en oäkta släkting inom företaget kan det bli problem om ledningen skrivit under på att det inte finns några sådana släktband.

Andra uppdrag går ut på att spåra pengar efter svindlerier. Då gäller det att samla spår som pekar på vart pengarna tog vägen. Ibland är svindlerierna på internationell nivå. Då har investeringar gjorts runtom i världen eller pengar satts in

” Jag har ett nätverk med folk som jag jobbar med i olika delar av världen

på många olika platser, som diverse skatteparadis.

– Jag har jobbat en hel del med att spåra konst också. Konstauktionsfirmor och gallerier måste försäkra sig om att ett konstverk inte är stöldgods innan det säljs. Ibland kartlägger jag köparna flera steg bakåt. Ibland har det visat sig att en målning blivit stulen under nazitiden och tillhör en familj som vill ha målningen tillbaka.

Även de här fallen kan involvera flera länder. Vilket inte nödvändigtvis innebär mängder av resor. Det vore förstås bara tidsödande.

– Jag anlitar personer på plats i stället. Jag har ett nätverk med folk som jag jobbar med i olika delar av världen. Ofta är det

Fakta

Namn: Tullan Holmqvist.

Bor: New York.

Yrke: Privatdetektiv.

Ålder: 45.

Familj: Gift och två barn.

Gör på fritiden: Njuter av film, teater och natur.

A woman with blonde hair, wearing a beige trench coat, stands in front of a city skyline. The trench coat is double-breasted with a matching belt tied at the waist. She has a dark bag strap over her shoulder. The background shows a dense urban landscape with various skyscrapers under a slightly overcast sky. The image has a torn-edge effect at the top and bottom.

KLASSISKT KLÄDD.
Tullan är ingen klassisk
tv-detektiv som jagar skurkar
i trenchcoat, förutom i dag när
det regnar.

RESEARCH. Datorn är främsta redskapet när Tullan söker information till en kund.

”Många tycker faktiskt att jag frågar alldeles för mycket

poliser som tidigare jobbat för FBI eller Scotland Yard.

Tullans liv hade en internationell prägel långt innan hon blev privatdetektiv. Eftersom pappan jobbade för FN gick flyttlasset många gånger under uppväxten. Hon tillbringade sina fyra första år i Afrika, varpå familjen flyttade tillbaka till Sverige ett tag. Sedan var det dags för Österrike och Rom. Därefter återvände Tullan till Sverige för att gå högstadiet och gymnasiet. Sedan blev det en period i Frankrike. Därefter San Francisco.

Och det var där hon så småningom gled in på informationshantering.

– I San Francisco jobbade jag på Global Business Network, ett företag som gjorde framtidsstudier. Det handlade om att samla in uppgifter och presentera olika

tänkbara framtidsscenarios. Vi hade ett intressant nätverk med alla möjliga yrken som ekologer, musiker och artister. En av uppdragsgivarna var American Express. För deras räkning samlade vi ett antal personer från vitt skilda yrken och diskuterade hur världen skulle kunna se ut tio år framåt. Det handlade om att komma utanför boxen och tänka nytt.

För arton år sedan flyttade Tullan från San Francisco till New York. Och det var nu hon hittade platsannonsern i New York Times: privatdetektiv sökes.

Bakom annonsen låg en detektivbyrå med internationell inriktning. Tullan sökte jobbet och fick det. Hennes första uppdrag blev att jobba med en databas.

– Flera amerikanska banker gick ihop och finansierade projektet. ➔

LICENSIERAD.
Privatutredare står
det på id-kortet.

”

Det är svårt
att vara anställd med
familj här. Det är **inte**
alls självklart att
man får vara hemma
med sjukt barn.

ALL CONTRACTORS
AND SERVICE PERSONNEL
MUST REPORT TO THE
DOORMAN AT
35 EAST 84TH STREET

MÄNNISKOÄLSKARE.
I jobbet som privatdetektiv
får Tullan träffa många
spännande människor och
hon gillar att samla fakta
och skapa ett person-
porträtt.

NYFIKEN. Uppväxten på olika håll i världen och sin medföda nyfikenhet har Tullan haft nytta av i sin yrkesroll. "Jag tycker det är mer intressant att höra om någon annan än att prata om mig själv", säger hon.

” Det är lite som att lägga pussel

Det handlade om att samla offentlig information från flera olika länder och göra uppgifterna lätta att hitta. Som uppgifter om personer som blivit straffade för ekobrott. Sådana fakta skulle kunna behövas under en framtida utredning men ta lång tid att hitta. Därför ville vi ha dem på plats i god tid. Det var ett sätt att ligga ett steg före.

Tullan jobbade för detektivbyrån i åtta år. Sedan fick hon barn och ville ha mer tid till sig själv och familjen.

– Det är svårt att vara anställd med familj här. Det är inte alls självklart att man får vara hemma med sjukt barn. Många har ju en barnflicka, men jag ville ta hand om barnen själv så jag sa upp mig. Men jag jobbar fortfarande mycket åt min gamla arbetsgivare. Jag har lite andra jobb åt andra detektivbyråer också. Och andra typer av företag.

Livet som privatdetektiv på Manhattan låter ganska trevligt. Och när jag frågar vilken detektiv hon känner sig mest besläktad med blir det heller ingen

hårdkokt typ som välter barer eller slåss på spelklubbar. Då känner Tullan bättre igen sig i Lisbeth Salander. Åtminstone när det gäller kärnan i arbetet. Som ju handlar om att hitta information på nätet. Draktatuseringar och utdragna actionsscener tillhör inte vardagen.

– Jag har aldrig själv varit med om något hotfullt eller dramatiskt. En del personer anlitar en privatdetektiv när det gäller saker som uppklarade mord där polisen avslutat sin utredning. Men när jag får sådana uppdrag rekommenderar jag min gamla arbetsgivare. Man behöver en grupp av människor för att jobba med såna saker. Jag springer inte iväg själv på sådana uppdrag, inte nu när jag har barn.

En och annan mördare har dock dykt upp längs vägen.

– Det var under en bakgrundskontroll jag gjorde som anställd. Redan under anställningsintervju berättade personen att han dödat någon. Vi kollade upp det och såg att han berättade sanningen. Han var dömd mördare. Och fick jobbet.

Regnet hänger tungt över Midtown när vi lämnar museet. Jag frågar vad som är det bästa med jobbet som privatdetektiv.

– Jag älskar människor. För mig är det jätteintressant att samla fakta och skapa ett personporträtt. Det är lite som att lägga pussel. Det kan vara rätt kreativt faktiskt. Det svåraste är att vara helt säker på att man kolla upp samma person hela vägen igenom. Är det ett vanligt namn kan det ta mycket tid att säkerställa att det handlar om samma individ hela vägen.

Tullan tycker också om att ge bra beslutsunderlag.

– Och så gillar jag att observera. Jag har vuxit upp på så många olika ställen och gått i många olika skolor som barn. Jag har inte passat in överallt, utan har fått anpassa mig och fundera en hel del. På sätt och vis har allt det hjälpt mig att försöka lista ut varför folk gör på vissa sätt och vilka de är. Jag är en sån som ställer många frågor. Många tycker faktiskt att jag frågar alldeles för mycket. Men

jag tycker det är mer intressant att höra om någon annan än att prata om mig själv. Jag lär mig alltid något nytt, så det blir en intressant inblick för mig.

En inblick som hon gärna delar med sig av. På flera sätt.

– Jag har läst screenwriting på New York University och nu jobbar jag på ett filmmanus. Det utspelar sig i New York och Sverige. En detektiv härifrån samarbetar med en svensk för att lösa ett internationellt fall.

Men det slutar inte där.

– Jag har ett färdigt filmmanus om kvinnor i New York. Och jag skriver en barnbok. Den handlar om att hitta sig själv på ett nytt ställe och att inte passa in. Och att ta med sitt förflutna in i nutiden. Hur man kombinerar sitt nya liv med det gamla kort sagt. Hur man får livet att gå ihop.

Se där en gåta värdig en privatdetektiv. □

Har du en historia ur ditt liv att berätta?

Hör av dig på sondag@aftonbladet.se